

NORGES HØYESTERETT

Den 20. mai 2011 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Matheson og Falkanger i

HR-2011-01036-U, (sak nr. 2011/636), sivil sak, anke over kjennelse:

Åsne Guldahl Seierstad
Cappelen Damm AS

(advokat Cato Schiøtz)

mot

Suraia Rais

(advokat Per Danielsen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder krav om fremleggelse av dokumenter under saksforberedelsen av en sivil ankesak for Borgarting lagmannsrett.
- (2) Ved Oslo tingretts dom av 23. juli 2010 ble Åsne Guldahl Seierstad og Cappelen Damm AS dømt til å betale oppreisning til Suraia Rais med til sammen 250 000 kroner. Grunnlaget for kravet var at to utsagn i boken "Bohandleren i Kabul" ble ansett å innebære en krenkelse av privatlivets fred, jf. skadeserstatningsloven § 3-6, jf. straffeloven § 390.
- (3) Åsne Guldahl Seierstad og Cappelen Damm AS har anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. I tilsvaret til lagmannsretten fremsatte Suraia Rais blant annet krav om bevis tilgang. Kravet lød:

"Seierstad støttet seg i tingretten på det hun forklarte var notater fra samtaler med Rais' familiemedlemmer. Notatene hun viste til i tingretten, provoseres fremlagt."

Forberedende dommer avsa den 24. januar 2011 kjennelse med slik slutning:

"1. Kravet fra Suraia Rais om fremleggelse av notatene tas til følge. ..."

- (4) *Åsne Guldahl Seierstad og Cappelen Damm AS* har i rett tid anket lagmannsrettens kjennelse, og har i korte trekk gjort gjeldende:
- (5) Det foreligger feil ved lagmannsrettens rettsanvendelse, bevisvurdering og saksbehandling.

- (6) Lagmannsretten har feilaktig lagt til grunn at notatene kan utgjøre bevis i saken. Notatene vil bare kunne belyse hvorvidt utsagnene i boka er korrekte. Spørsmålet om et utsagns sannhet har imidlertid marginal betydning i forhold til straffeloven § 390.
- (7) Fremleggelsespliktens omfang er for generelt angitt og må under enhver omstendighet presiseres. En eventuell plikt må begrenses til å gjelde notater vedrørende de to utsagnene erstatningssaken gjelder.
- (8) Åsne Guldahl Seierstad og Cappelen Damm AS har i prosesskriv av 5. mai 2011 nedlagt slik påstand:

”Prinsipalt:

Kravet om fremleggelse av notater tas ikke til følge.

Subsidiært:

Kravet om fremleggelse av notater tas bare til følge i den grad de referer seg til det første av de to utsagn som Oslo tingrett fant var rettsstridige.

I begge tilfelle:

De ankende parter tilkjennes sakens omkostninger.”

- (9) *Suraia Rais* har tatt til motmæle, og har i korte trekk gjort gjeldende:
- (10) Det foreligger ingen feil ved lagmannsrettens kjennelse. Den er klar både i premisser og konklusjon. Det man har krevd fremlagt er samtlige notater fra samtale med familien Rais.
- (11) *Suraia Rais* har nedlagt slik påstand:

”1. Anken forkastes.

2. Åsne Seierstad og Cappelen Damm AS dømmes in solidum til å betale *Suraia Rais* sine saksomkostninger for Høyesterett.”

- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at anken gjelder en kjennelse som er avsagt av lagmannsretten som første instans. Ankeutvalget har full kompetanse, jf. tvisteloven § 29-3 første ledd, jf. § 30-3.
- (13) Høyesteretts ankeutvalg legger til grunn at begjæringen om dokumentfremleggelse for lagmannsretten gjaldt de notater Åsne Seierstad viste til i sin forklaring for tingretten. Dette fremgår etter utvalgets syn av begjæringen slik den ble fremsatt i anketilsvaret og av prosesskrift 29. desember 2010. Ankeutvalget legger videre til grunn at det er dette som lagmannsretten har tatt stilling til i den påankede kjennelsen.
- (14) Lagmannsretten har gitt følgende begrunnelse for at notatene som begjæres fremlagt kan utgjøre bevis i saken:

”Rais har krevet at Seierstad og Cappelen Damm skal fremlegge Seierstads notater. Etter tvisteloven § 21-4 har partene plikt til å sørge for at saken blir riktig og fullstendig opplyst. Samme lov § 21-5 sier at enhver ”plikter ... å gi tilgang til gjenstander som kan utgjøre bevis”. I forbindelse med de to utsagnene saken nå gjelder vil det bl.a. være spørsmål om disse representerer en korrekt gjengivelse av faktum, om det foreligger samtykke og om Seierstad har opptrådt tilstrekkelig aktsomt. Slik saken er opplyst finner lagmannsretten det sannsynlig at det kan være materiale i notatene som kan kaste lys over dette.”

- (15) Ankeutvalget er enig med lagmannsretten i at notatene kan utgjøre bevis i saken. Utvalget viser for øvrig til at Seierstad selv benyttet nedtegnelsene til å underbygge sin forklaring for tingretten. Ankeutvalget tilføyer at det med dette ikke har tatt stilling til den nærmere rettslige betydning – som er omtvistet mellom partene – av de momenter som lagmannsretten har trukket frem i sin begrunnelse.
- (16) Seierstad har gjort gjeldende at fremleggelse av notatene vil styrke hennes sak og at det – slik saken her ligger an – derfor må være opp til henne om hun vil gi avkall på beviset. Utvalget er ikke enig i dette og viser til at det følger av tvisteloven § 21-5 siste punktum at plikten til å gi tilgang til bevis bare begrenses av reglene om bevisforbud og bevisfritak. Slike grunner er ikke påberopt.
- (17) Lagmannsretten uttaler om den måten fremleggelsen skal skje på:
- ”Lagmannsretten har ikke kjennskap til hvor mange sider notatene utgjør eller om de enkelt kan kopieres. Etter tvisteloven § 26-7 tredje ledd kan lagmannsretten nærmere bestemme hvordan bevis gjøres tilgjengelig. Lagmannsretten finner det ikke nødvendig at notatene kopieres opp i flere eksemplarer. Lagmannsretten finner det tilstrekkelig at notatene innsendes i ett eksemplar til retten, i original eller kopi. Ankemotpartens prosessfullmektig kan komme til rettens lokaler og lese dem, og lagmannsretten vil videre ta stilling til eventuell videre kopiering.”**
- (18) Ankeutvalget foretar ikke noen endring i det som her er bestemt om den praktiske fremgangsmåten.
- (19) Anken har ikke ført frem, men ankeutvalget har på bakgrunn av den uenighet som er oppstått, funnet det hensiktsmessig å fastsette en ny slutning. Utvalget er av denne grunn også kommet til at sakskostnader for Høyesterett ikke bør tilkjennes.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G :

1. Åsne Seierstad plikter å fremlegge de notater hun refererte og viste til i sin forklaring for tingretten.
2. Sakskostnader for Høyesterett tilkjennes ikke.

Wilhelm Matheson
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Aage Thor Falkanger
(sign.)

Riktig utskrift: